

# PROKLETÁ ČTYŘKA

Vytvořili výborné obranné kvarteto, pomohli Viktorii Plzeň k historickému postupu do Ligy mistrů. Jenže pak s nimi osud rozehrál velmi krutou hru.

## KAREL HÄRING

Devětaosmdesátá minuta je ve své polovině. David Bystroň ve středovém kruhu – v té chvíli je jedním z nejvysunutějších hráčů Viktorie – napadá soupeře. Plzeň prohrává s AC Milán 0:2, italský gigant má zápas pod kontrolou a nikdo by neodhadl, co se v následujících třech minutách odehraje...

Západočeský klub na dálku bojuje v šestém utkání základní skupiny Ligy mistrů o 3. příčku a následný přesun do jarní fáze Evropské ligy. Na podzim 2011 má za sebou úžasnou pohárovou jízdu. Šest vítězství v šesti kvalifikačních bitvách i následné zkušenosti ze soubojů s tehdy famózní Barcelonou. A hlavně čtyři body ze dvou duelů proti BATE Borisov, které Viktorii zajišťují třetí místo v případě, že běloruský celek senzačně neporazí unikátní partu okolo Lionela Messiho. To se nestalo, takže ani domácí prohra s AC by tolik nebolela.

Jenže Bystroň donutí protivníka k chybě v rozehrávce a míč se ujímá tehdy ještě neznámý mladík Vladimír Darida. Zatímco táhne míč směrem k vápnu, stoper Viktorie pokračuje nejkratší cestou do pokutového území. Darida prostrčí míč Marku Bakošovi, který následně přihrává pod sebe. Nekrytý Bystroň na svém výletu pohodlně snižuje do odkryté branky.

Ale to není všechno. Plzeň nachází chuť k vyrovnání. Čas ukazuje 92.29, když František Rajtoral z pravé strany vhaduje aut. Balon jde k Bystroňovi. Ten jej za sebe prodlouží na Bakoše, centr slovenského útočníka se ale snáší na hlavu jednoho z italských obránců. Jenže ten je tísněný – kým jiným než Bystroňem – a stihne jen trknout míč za sebe. Přesně do místa, kde stojí Marián Čišovský. Druhý ze stoperské dvojice hned z jedničky posílá

chytrý oblouček za obranu, kam si nabíhá Michal Ďuriš. Slovenská spolupráce končí vyrovnávacím gólem a odšpuntuje ve vyprodaném Edenu, kde musela Plzeň hrát své zápasy v Champions League, obrovskou euforii.

Zápas proti AC Milán, tehdy ještě v kádru se Zlatanem Ibrahimovicem, Robinhem či Clarensem Seedorfem, asi nejlépe vystihuje na české poměry výjimečnou (ofenzivní) povahu tehdejší zadní linie. Stopeři uměli zakládat útoky, krajní obránci David Limberský a František Rajtoral podporovali útok ze stran. Ještě zvyšovali už tak velkou ofenzivní sílu Viktorie.

„Byť to byli na papíře obránci, všichni čtyři dokázali být produktivní, což taky není úplně obvyklé, dovedli založit útočnou akci. V té době se stávalo, že ti, co hrávali křídla, se posunuli na svých postech dolů, stejně jako defenzivní záložníci. Pro tým, který chce být dominantní při držení míče, je to velká výhoda. Někde mají třeba jednoho obránce, který umí rozehrát. My měli čtyři,“ říká na adresu kvarteta Pavel Horváth, jejich tehdejší kapitán.

S odvážnějším stylem souviselo riskantnější pojetí hry, ale své defenzivní úkoly si rovněž plnili, i když ne bez chyb. „Kluci byli dobří dopředu, ale i v defenzivě. Tedy až na Rajtyho výlety, kdy mu trenér Vrba vyčítal, že se nezachytává se svým hráčem. Podle mě to bylo asi padesátkrát do roka, ale i tak dokázali svoje odbránit,“ usmívá se při vzpomínce.

I jedna z hlavních postav éry plzeňského nástupu si ještě po letech vybaví strhující finiš proti AC. „Oba naši stopeři se v závěru pohybovali v jejich vápně. Povedlo se nám vyrovnat i díky jejich vítěznému srdci. Všichni měli obrovskou touhu vyhrávat.“

Skvělá čtyřka ve složení Rajtoral, Bystron, Čišovský, Limberský měla za sebou jedenáctý pohárový zápas v řadě. Jen úvodní duel na hřišti Pjuniku Jerevan nenastoupila kompletní kvůli karetnímu trestu posledně jmenovaného.

Jenže ten jedenáctý, jeden z nejslavnějších v klubové historii, byl pro ni poslední. Vinou dopingového prohřešku Davida Bystroně se už nikdy nedala dohromady. Její smutný příběh tím, bohužel, neskončil.

František Rajtoral si loni v dubnu vzal život. O měsíc později se ke stejné tragickému činu odhodlal David Bystron. A Marián Čišovský statečně bojuje od léta 2014 s vážnou nemocí – amyotrofickou laterální sklerózou (ALS), při níž postupně ochabují všechny svaly kromě mozku. Jediným, kdo zůstal na trávníku, je David Limberský.

Tohle společenstvo plzeňské obrany se nenávratně rozpadlo.

### **Smutný klaun**

Zatímco na zmíněný duel s AC Milán si pamatuje větší na fanoušků, při jednom běžném ligovém utkání se odehrála scénka, na kterou ti, jichž se týkala, nezapomenou. Ostravský Baník přijel 24. srpna 2008 na Žižkov. V 81. minutě vedl už 3:0 a trenér Karel Večeřa chtěl poslat z lavičky do hry Františka Rajtorala. Jenže ten na povel k rozsvícení nereagoval.

„Najednou jako by jim ‚utekl‘. Trenér nevěděl, co s tím má dělat,“ vybavuje si okamžiky Verner Lička, tehdejší generální manažer Baníku. „Franta jenom seděl, koukal před sebe a lehce se pohupoval. A oni na něj: ‚Franto, Franto‘. On nereagoval, byl úplně jako vypnutý.“

Zpočátku si mysleli, že se cítil uražený, protože nenastoupil v základu. Jenže melancholická nálada pokračovala i v dalších dnech a, jak se brzy ukázalo, problém byl mnohem vážnější. Už začátkem září vydal Baník zprávu, že Rajtoral trpí únavovým syndromem. Což byl jen zastírací manévr.

A hlavně, nikdo nedokázal zpočátku říct, co odchovance Příbrami vlastně trápilo. „Nejdříve se řešilo, že má problém se sebedůvěrou, že si nevěří, jestli fotbal vlastně umí, a co by dělal, kdyby ho nehrál,“ vzpomíná Jakub Kahoun, tehdejší předseda představenstva Baníku.

Pozval si ho do kanceláře. Chtěl od něj vědět, co přesně se děje. Nabízel mu pomoc. „Řekl jsem mu: ‚Františku, všechno, nebo skoro všechno se dá řešit, ale musím vědět, co se děje. Jel jste opilý autem? Jste gay? Máte rakovinu, nebo vám umírají rodiče? Čekáte s někým dítě? Máte dluhy? Pomůžu vám, ale musíte říct, co se děje.‘ On se celou tu dobu díval skrz mě. Jako byste mluvil s bláznem. A pak odpověděl: ‚Ale mně nic není.‘“

Verner Lička řešil situaci s klubovými lékaři. A jeden z nich, Marian Pažický, dohodl

schůzku u ostravského psychologa Františka Šmehlíka. „Trvalo mu pět měsíců, než ho ‚odemkl‘. Franta tam docházel, ale zpočátku nespolupracoval,“ přiznává zpětně. Do hry se Rajtoral vrátil už 26. října, ale do konce podzimu sbíral jen starty coby střídající. Důvod byl nasnadě. Trenéři mu nemohli stoprocentně důvěřovat.

A tak na podzim 2008 zažíval jindy vysmátý sympafák temné období, uzavřený do sebe, sám v bytě na Bazalech. Pouštěl k sobě málokoho. K výjimkám patřili spoluhráč David Střihavka nebo Jiřina Kábrtová, ředitelka Ostravského muzea, která je velkou fanynkou Baníku.

Blondatého záložníka si rychle oblíbila, a navzdory věkovému rozdílu se setkávali i mimo zápasy. V divadle, na koncertech, pomáhala mu i s výběrem tetování... O zážitcích s pozdějším mistrem ligy napsala ve velmi silné osobní vzpomínce pro magazín Patriot.

„Zažila jsem jeho první špatné období. Vím, jaké to bylo, a všichni nejbližší kolem něj tady v Ostravě se mu snažili pomoci, jak se dalo. Vzpomínám na turnaj v hale Sareza – o Pohár města Ostravy

(13. 12. 2008). Samozřejmě v té době nehrál ani netrénoval, ale myslela jsem, že aspoň zvládne přijít se podívat. Nepřišel.“

„Nechala jsem všeho, sedla do auta, zajela ze Sarezy domů, sbalila jsem zelňačku, kus chleba a napečené perníky a mazala na Bazaly, kde Fráňa bydlel. Zvonila jsem dlouho, volala mobilem. Pomalu jsem se chtěla vrátit, když tu se otevřely dveře. Fráníček tam stál jako raněná srnka. Padl mi kolem krku a rozplakal se.“

„Šli jsme nahoru, musel sníst zelňačku a povídat. Sypalo se z něho všecko – vzpomínal na dětství, mluvili jsme o rodině, o babičce, o holkách a nejvíc o fotbale – prostě jak jde život. Když jsem za dvě hodiny odcházela, už se mu pověstně blýskalo v očích. ‚Moc děkuji, přijď zase, prosím, Jiřinko.‘ Tak jsem chodila i po Novém roce (se svíčkovou, s lečem, s vývarem, s buchtama).“

Ale vyhráno zdaleka nebylo. Ještě před Vánocemi požádal Rajtoralův táta Verner Ličku o schůzku, na kterou přijel do Ostravy. „Mluvili jsme spolu o detailech, které nemůžu prozradit. Ale den před Štědrým

dnem mi zavolal i sám Franta, jestli jsem na Bazalech, že by se mnou chtěl mluvit,“ vypráví jeden z nejlepších kanonýrů baníkovské historie.

Řekl mu, ať čtvrt hodinky počká, že skočí do auta a dorazí. Nakonec z toho byla tříhodinová schůzka. Ovšem taková, s jakou se do té doby Lička nesešel. „Seděli jsme tři hodiny, ale mluvil jsem pouze já. On na mě koukal očima a maximálně jimi vyjádřil nějaký souhlas nebo naopak nesouhlas, případně své pocity. Já nevěděl, co mám dělat, jak z toho ven. A hlavně, bál jsem se ho pustit ven. Nakonec jsme se rozešli. Já to pak měl v hlavě celé svátky, bál jsem se, jestli jsem se nezachoval špatně. On mě požádal o pomoc a já nevěděl, jak mu ji poskytnout,“ popsál setkání.

Zanedlouho naštěstí nastalo zlepšení. Prý na soustředění v Turecku. A brzy to byl znovu ten „Rajty“, jak ho do té doby znali. „On byl takový třídní šašek, vysmáté sluníčko, dělal blbiny. ‚Dobrý den, trenére, jak jste se vyspal,‘ a podobně,“ dodává tehdejší šéf sportovního úseku Baníku.

A když už jsme u „šášků“, na jednu zajímavou scénku si pa-

matuje i Jakub Kahoun. „Zažil jsem ho v cirkuse. Šel jsem tam s manželkou a se synem, tehdy mu bylo asi pět. Víte, jak to během představení bývá, že přijde klaun a vybere si nějakého nešťastníka z publika, aby za ním přišel do manéže. Byl to Franta, který tam dorazil s přítelkyní. S klaunem pak předváděli imaginární box. Takže ten jeden dal druhému jakoby ránu a ten druhý pro změnu předstíral, jak ho to bolí. No, neskutečná prdel. Říkal jsem si: ‚Ty jo, to snad ani není on.‘ Byl nadšený.“ Podle Kahouna se pak věc vrátila do normálu i proto, že častěji vyrážel se spoluhráči. „Nechci říct, že začal pít, ale když třeba kluci vyrazili, dal si dvě piva. To do té doby nedělal vůbec.“

Na jaře se vrátil do sestavy, a zejména v závěru odehrál téměř všechno. V létě přestoupil do Viktorie Plzeň. Za poměrně nízkou částku, údajně okolo šesti milionů korun. Je zbytečné si nalhávat, proč Baník s transferem neotálel.

Věděli, že nejde o únavový syndrom. „Pan Šmehlík mi říkal, že je to nevyléčitelná nemoc, kterou jsou schopni pouze upravit a naučit s tím člověka žít,“ dodal Lička.

### Velké tabu

Proč ostravský klub – stejně jako později Plzeň – nechtěl zveřejnit přesnou diagnózu? Je jasné, že v té době se o depresích mezi fotbalisty nemluvilo. Bylo to tabu. Věřil by někdo Rajtoralovi? Spíš by v nemilosrdném fotbalovém světě čelil narážkám, že se prostě jen psychicky ‚podělal‘. Nebo že se dělá zajímavým.

O této nemoci postihující i fotbalisty se začalo otevřeně – celosvětově – mluvit až o pár měsíců později, v listopadu 2009, kdy se Německo vyrovnávalo s tragédií. Robert Enke – reprezentační brankář a jednička Hannoveru 96 – se rozhodl skoncovat se životem. Manželce Terese řekl, že jde na trénink, políbil svou malou dcerku s tím, že se co nejdřív vrátí. Nevrátil se. Zaparkoval svůj mercedes poblíž vlakové tratě, nechal v něm peněženku, vstoupil do kolejiště a zamířil proti příjezdějícímu vlaku. Strojvedoucí se snažil rychlobrzdou zamezit srážce, ale marně. Enke byl na místě mrtev. Tragédie se podle listu Independent údajně odehrála jen necelých dvě stě metrů od místa, kde byla pochována jejich dvouletá dcerka Lara.

Zdrcená manželka později přiznala, že její muž řadu let trpěl depresemi, které se snažil skrývat z obav, aby to nezničilo jeho profesionální kariéru i osobní život. Měl strach, že by jim úřady odebraly adoptivní dceru.

Nicméně František Rajtoral, který shodou okolností později strávil půl roku na hostování právě v Hannoveru, na podzim roku 2009 vstřebával v Plzni nové prostředí i převážně pozitivní zážitky. Postupně se sžíval s týmem, který byl pod trenérem Pavlem Vrbou na prudkém vzestupu. Kapitán Pavel Horváth si stále vybavuje první dojmy z nového posily. „Nechci říct, že byl ‚jiný‘, ale když přišel, působil takový rozlítaný. Z fotbalového hlediska jsem z něj necítil žádnou zodpovědnost za to, co se stane na hřišti. Postupně se to zlepšovalo, protože viděl, že nejde hrát volnomyšlenkářsky, že už hrajeme o špičku a chceme, aby to fungovalo. Plynule do mužstva zapadl,“ vybavuje si klubová legenda.

Na jeho chování mimo hřiště si Horváth nemohl stěžovat. „Tak, jak jsem ho poznal já, to byl kluk s velkým srdcem. Chodil do nemocnice za lidmi,

měl starost o ostatní. Nebyl to typ, který se staral jen o sebe a dělal problémy.“

Fotbalově se Rajtoralovi dařilo. Prosadil se do základu a v sezoně 2010/2011 oslavil s Viktorií historicky první titul.

A brzy přibýly další úspěchy. Postup do Ligy mistrů, účast na EURO 2012, druhý titul, druhá účast v Champions League a pak i zmiňovaný odchod do bundesligy.

Z hostování se vrátil po půl roce. Na jeho konto poté přibýly další dva tituly. Jenže i v Plzni na něj mezitím přišlo kritické období a zmizel ze hřiště.

V polovině července 2014 odehrál utkání Superpoháru, pak se vytratil. Na čtyři měsíce. Vedení Viktorie navázalo na Baník a znovu bylo oznámeno, že hráč zápasí s únavovým syndromem.

Vrátil se na konci podzimní části, nejprve minutou proti Bohemians, v posledním kole v Jablonci pak coby střídající pomohl k vítěznému gólu. Po zápase se rozpovídal o další nucené pauze zaviněné „syndromem“. Stál jsem tehdy v útrokách stadionu s dalšími novináři. Sálala z něj energie, odpovídal na citlivé téma

s klidem, nevadilo mu, že se všichni zajímali víc o jeho nemoc než o jeho pohled na dramatický závěr utkání.

„Bylo to velmi složité. Byl jsem ne na sto, ale na tři sta procent přesvědčený, že skončím. Přiznám se, že jsem to vzdával. Když nemůžete vyjít schody a nelepší se to... Zažil jsem podobnou situaci už v jednadvačeti, kdy jsem hrál za Baník. V hlavě se mi odehrál celý tehdejší příběh, odmítal jsem akceptovat, že se z toho znovu budu muset hrabat. Ty měsíce utrpení...“

Podle Pavla Horvátha nebyl stav jejich spoluhráče v kabině velkým tématem. „Oznámilo se, že má nějaký syndrom. Prostě, že má problém a až si ho vyřeší, tak se vrátí. Mužstvo šlapalo, nebylo potřeba do toho rýpat. Věděli jsme, že už to zažil a že se mu to asi vrátilo. O depresích se nemluvílo. Samozřejmě, když se pak nad tím zamýšlíte, tak si uvědomíte, jak reagoval na spoustu věcí. Pořád se smál, někdy až jako by nesmyslně, přehnaně. Možná, že tam se dalo něco vycítit. Ale určitě to nebylo tak, že by se uzavřel a nemluvil. Nepamatuju si, že by byl smutný. Devadesát procent času byl

veselý a rozesmátý,“ porovnává Horváth situaci s Baníkem.

V létě 2016, po vyřazení Viktorie v play off Ligy mistrů a snaze vedení klubu občerstvit kádr, přestoupil spolu s Danielem Kolářem do Gaziantepspor. Jeho parťák ale začátkem roku 2017 rozvázal kontrakt a vrátil se do Česka. František Rajtoral tam zůstal v cizím prostředí nedaleko syrských hranic na všechno sám. Na své demony, na samotu, na starost s investicemi (mimo jiné do nemovitostí) a narůstající dluhy, jelikož klub nedodržel své finanční závazky. V neděli 23. dubna se rozhodl k zoufalému činu.

Když nepřišel na trénink, v klubu začali zjišťovat důvod. Našli ho oběšeného v jeho bytě. Podle tureckých médií k tomu použil pásek. A na stole prý ležel papír se seznamem dluhů a věřitelů.

Tým Viktorie se zrovna vracel z utkání na Letné, kde prohrál 0:2, čímž utrpěl ztrátu v boji o titul. To ale nebyla zdaleka nejhorší událost dne. „Byli jsme v autobuse. Mně přišla na telefon zpráva, kluci to věděli od Dana Koláře. Přijížděli jsme k Plzni a mířili na stadion.

Celý autobus brečel, bylo ticho,“ vybavuje si Horváth.

Sluníčko zhaslo.

Ne všichni z kádru jej osobně zažili, ale skupinu nejzkušenejších to silně zasáhlo. „Limba, Baky, Milan Petržela, já... Měli jsme to v sobě. Byl jeden z nás, když jsme začínali plzeňskou éru,“ říká hlavní postava plzeňského tažení.

Ani to ale nebyl konec tragických zpráv. O čtyři týdny později si sáhl na život i další člen prvního úspěšného období Viktorie – David Bystroň.

„Nejprve jsem si myslel, že si někdo dělá srandu, že je to nesmysl, prostě blbost. Už při Rajtym jsem tomu nevěřil a jen koukal na telefon,“ popisuje své pocity Horváth.

### **Jiný příběh**

Když jsem se setkával s lidmi, kteří je oba poznali, shodovali se na tom, že David Bystroň byl povahově opak Františka Rajtorala. „Introvert, i když Franta jím byl částečně taky. Kluk z Ostravy, strašně oblíbený, všichni ho měli moc rádi, přestože se příliš neprojevoval,“ charakterizuje stopera už zmiňovaný Jakub Kahoun,



tehdejší předseda představenstva.

„David byl vizuálně opakem Rajtyho, hodně emocí držel v sobě. Hledali jsme k sobě cestu o něco déle, ale našli jsme ji. A musím říct, že jsme pak kolikrát skončili a povídali si třeba do čtyř hodin do rána,“ prozrazuje Horváth, současný kouč Sokolova.

Bystroň fotbalově vyrůstal v Baníku. Patřil k silnému ročníku ‚osmdesát dva‘, který vyhrával jeden žakovský turnaj za druhým (za tým nastupoval i Milan Baroš narozený v říjnu 1981, tehdy se věkové hranice jednotlivých kategorií určovaly podle školního, nikoliv kalendářního roku). „Oni snad pět roků neprohráli. A dostali se i na turnaj do Chicaga,“ přibližuje Verner Lička, který po ukončení hráčské kariéry a návratu do Ostravy pomáhal vybudovat úspěšný systém mládežnických týmů. „David nějak přilnul k našemu Mariovi, byli jak dvojčata. Jako by mu nahrazoval tátu, mámu, kámoše, všechno...“

Bystroňovu partu nějakou dobu vedl i Pavel Vrba a společně se potkali i u prvního týmu. V sezoně 2003/2004, kdy

později úspěšný kouč působil coby asistent Františka Komňackého, získal Baník titul.

Oba Bazaly opustili. Vrba neplánovaně a nedobrovolně hned po úspěšné sezoně, Bystroň až v létě 2008 přestupem do Levski Sofie. Ale znovu se sešli v Plzni, kam si ho trenér přivedl, a on okamžitě začal nastupovat.

„Podle mě to byl svého času nejlepší stoper v české lize,“ tvrdí Kahoun. „Jako obránce měl de facto úplně všechno, do defenzivy nebo hry dopředu, pořád ho to táhlo nahoru,“ připomíná Aleš Neuwirth, Bystroňův velký kamarád. „Líbilo se mi na něm, že nesnášel prohry. Vždycky chtěl za každou cenu vyhrát, pokud s ním někdo hrál a on měl pocit, že do toho nedal všechno, dal to hlasitě najevo.“ Na hřišti byl opakem své uzavřené civilní povahy.

Rodák z Levoče se vymykal klasickému obrazu ligového fotbalisty. Mimo jiné tím, že neměl auto. Nikdy si neudělal řidičský průkaz. Podobně na tom byl i Neuwirth. „My dva jsme byli snad jediní v lize, co neměli řidičák. Furt nás každý tlačil, ať si ho uděláme, my ho

nepotřebovali. Na Bazaly jsme jezdili trolejbusem, v Plzni jsme to měli pěšky deset minut.“

Urostlý stoper se lišil ještě jinými věcmi. Nechodil tak často do klasických restaurací či barů jako spoluhráči. Měl rád taneční muziku a chodil na house party. S touto hudbou a akcemi podobného ražení jsou úzce spojené taneční drogy (například „extáze“), které mimo jiné zintenzivňují prožitek z hudby i celkové atmosféry.

A když se v takovém prostředí pohybujete, nevyhnete se jim. Bylo by naivní si myslet, že je obránce Plzně vyzkoušel poprvé zrovna pár dní před utkáním Ligy mistrů, po němž měl pozitivní dopingový nález.

Podle lidí z okolí Baníku měl Bystroň podobné problémy už dřív. A traduje se historka, jak jej museli na tréninkovém hřišti v Šilheřovicích protáhnout dírou v plotě, aby unikl dopingovým komisařům, která v tu chvíli dorazila na kontrolu...

### **Přistížen v Minsku**

Třiadvacátého listopadu nastoupila Viktoria Plzeň k 5. utkání základní části Champions League proti BATE Borisov. Hrál se v Minsku a bylo téměř

jisté, že vítěz duelu si zajistí 3. místo ve skupině, v níž jasně dominovali favorité FC Barcelona a AC Milán.

Než výprava západočeského klubu odletěla do Běloruska, dostali hráči krátké volno. Bystroň vyrazil na Moravu na jednu party. A tam udělal chybu, která zbortila jeho pracně vybudovaný život, třebaže v tu chvíli to ještě nemohl vědět.

Plzeň vyhrála gólem Marka Bakoše 1:0 a všechno vypadalo tak optimisticky. A když dopingoví komisaři vylosovali po utkání Davida Bystroně, nikdo to příliš neřešil. Nikdo o tom neměl tušení.

Jenže on sám věděl, že je zle. Hned po návratu z Běloruska se vydal do Ostravy za doktorem Marianem Pažickým. „Kluci mu věřili, byl to tak trochu jejich táta. Já jsem o tom průšvihů věděl o měsíc dřív, než to vyšlo najevo,“ líčí osudové chvíle Verner Lička. „Přijel a vysvětloval mu to. Doktor mu taky udělal odběr. Zeptal se ho, kdy si to dal a co přesně to bylo. Pak jen řekl, že je to v prdeli. Bylo to jasné.“ Bystroně to zdrtilo.

Od samotného hráče se to pak dozvěděl i nejlepší kamarád Aleš Neuwirth. „Chtěl, abych to věděl dřív, než to vyjde v novinách. Co se k tomu dá říct? Byla to velká hloupost, ale stál jsem za ním. Nebyl první, komu se to přihodilo. Člověk to bohužel nevrátí. Z takové věci by byl každý zdrcený, David měl dobře rozjetou kariéru, mohl jít ven a stalo se tohle.“

Na veřejnost vylezl průšvih po Vánocích.

*Jen taková osobní odbočka, jak se novinář někdy dostane k zásadním informacím. Na svátky jsem jel do Ostravy, kde se sešla naše kompletní rodina, a starší bratr se mě zeptal, jestli vím, že měl Bystroň pozitivní nález na drogy. V hokejovém a fotbalovém prostředí ve městě už se o tom vědělo, v médiích nebylo nic. A prý to bylo na „tuty“. Začal jsem zjišťovat, kde by se to dalo ověřit. S takovou informací nemůžete vyjít ven, aniž by to někdo ze zainteresovaných nepotvrdil, byť se následující den objevila tatáž informace z jiného zdroje. Když jsem zavolał do Viktorie, reakce se nesla v duchu „Opravdu? Tak o tom jsme nic neslyšeli.“ Zpětně si jsem si uvědomil, že už to věděli, jen*

*potřebovali aspoň den navíc na přípravu prohlášení a dalších kroků. I proto jsme to na isport.cz publikovali ještě před oficiálním zveřejněním.*

Každopádně pro Bystroně nebylo už nikdy nic jako dřív. V těle mu našli stopy po látce metamfetamin. Klub se zpočátku postavil za svého hráče, ale brzy věděl, že jakékoliv zpochybňování prvního vzorku je marné.

Jak na to reagovala kabina? „Taky jsem se to dozvěděl během zimní pauzy. A jestli si dobře vzpomínám, tak s námi už Byzi přípravu ani nezačal,“ popisuje události Pavel Horváth. „Vím, že se v Plzni povídalo, že s tím měl problémy, ale nikdy jsem ho u toho neviděl. Každopádně když ho chytli, byl to pro něj jednoznačně zlomový okamžik. Fotbalově problém neměl, naopak si myslím, že by ho ještě čekal zajímavý přestup. Byl výjimečný, měl formu.“

Samozřejmě v kabině byl přestupek jejich spoluhráče – a očekávaný dvouletý zákaz činnosti – tématem. „Všichni jsme přemýšleli, že se dalo něco udělat, kdyby někomu řekl, že si něco zval. Ale asi to souviselo s jeho povahou, držel

to v sobě. Možná tím prostě nechtěl nikoho otravovat a neuvědomil si možné následky.“

Byly obrovské. Kromě zmíněného trestu přišel o příjem. Viktoria s ním v polovině února 2012 rozvázala smlouvu. V té době také dopingový hříšník poprvé promluvil. „Moc mě mrzí, co se stalo a že jsem se vůbec dostal do situace, kterou jsem ohrozil nejen svoji kariéru, ale i klub a spoluhráče. Omluvit se chci také fanouškům, kteří za mnou stojí a nadále stojí,“ prohlásil Bystroň.

Nemohl se připravovat s žádným týmem, pracoval na sobě individuálně. Když jsme se potkali na konci prosince téhož roku ve slovenské Korní na vánočním turnaji, souhlasil s rozhovorem. Tišším hlasem, pomalu povídal o tom, jak se připravuje a že věří v restart. O tom, že měl chuť do návratu, Aleš Neuwirth nepochybuje. „Čím se ta doba zkracovala, byl natěšený víc a víc, chodil hrát fotbalčky, aby se udržel v kondici.“

Na druhou stranu se fotbalového prostředí spíš stranil. Cítil, že z něj vinou trestu vypadl. „Vrátil se do Ostravy, kde se schoval. Nebyl schopný někoho

požádat o pomoc, domluvit se třeba na trénování. Chodíval jsem do jednoho parku zhruba třikrát v týdnu sportovat. Občas se stalo, že jsem ho viděl zdálky, ale vždycky přede mnou utekl,“ vypráví Verner Lička.

Dva roky jsou dlouhá doba a individuálně se nikdy nepřipravíte tak, jak je potřeba. V listopadu 2013 dostal povolení trénovat s týmem, Plzeň mu dala druhou šanci. Jenže oslabené tělo nevydrželo zátěž a týden poté si poranil koleno. Musel na operaci a znovu vypadl na rok. „Podle mě u něj nastal zlom, když se vrátil a přetrhl si vazy. To bylo strašně demotivační. Najednou zjistil, že bude zase rok bez fotbalu,“ tvrdí Neuwirth.

V létě 2014 přestoupil Bystroň do Olomouce, ovšem návrat se oddaloval. Nastupoval za ‚běčko‘, za první tým Sigmy, tehdy druholigové, vyběhl do soutěžního utkání až v březnu 2015. Stihl devět startů, v jednom z nich si připsal gól. Na konci sezony slavil v hanáckém klubu návrat do nejvyšší soutěže. Tu si ale nezahrál. Jako by toho na něj nebylo už dost... V přípravě si přivodil další zranění a musel opět na operaci. „V první fázi se mu čistil

meniskus a ještě ho čeká operace křížových vazů na noze, kterou už operovanou měl. Z tohoto pohledu je pro něj celá sezona odpískaná,“ uvedl tehdy sportovní manažer Sigmy Olomouc Ladislav Minář.

### **Těžký život po „životě“**

Bystroň ukončil kariéru ve dvaatřiceti letech a začala tak další etapa. Ale nebyla o nic radostnější. Vlastně ještě horší. Není prvním hráčem, který nezvládl přechod do „normálního“ života, byť už si jej během trestu vyzkoušel. V Anglii jsou problémy bývalých profesionálních sportovců vážným tématem a čísla z některých výzkumů jsou alarmující.

Hráčská unie FIFPro zveřejnila v roce 2015 zprávu, podle níž 35 procent bývalých hráčů trpí stavy deprese nebo úzkosti. Především ti, které potkalo v průběhu kariéry těžké zranění. Mimochodem v celkové populaci se čísla pohybují mezi 13 až 17 procenty.“

Špičkový fotbal je spojen s obrovskými příjmy, drahými auty, luxusním domy či oblečením. Proto málokoho napadne, že by borci, zvyklí tvrdě makat a překonávat překážky, mohli po kariéře čelit takovým problémům. Jenže ten náraz je obrovský.

„Tomu číslu se vůbec nedivím,“ říká Pavel Horváth. „Coby hráč jsem žil dvaadvacet let, což je strašně dlouhá doba. Když budete tolik let řídit autobus a pak vám dají do ruky dláto nebo brusku, každému bude trvat, než si zvykne. A když místo třiceti tisíc dostanete patnáct. Je úplně jedno, v jakých relacích se pohybujete. Spíš jde o styl života. Pokud budu mluvit za sebe, měl jsem dost času se na to připravit. Neříkám, že jsem měl deprese, ale měl jsem chvíle, kdy jsem si sám pro sebe říkal: ‚Ty vole, co budeš dělat? Budeš trénovat? A bude tě to aspoň trochu naplňovat?‘“

Změna je opravdu radikální. Jako profesionál jste zvyklý na to, že vše někdo zařídí za vás. Letíte na zápas? Nastav ruku, tady máš letenku a tradá na palubu. Všechny věci v kabině jsou připravené. A když je potřeba něco zařídit, vždycky se najde někdo, kdo (za úplatu) pomůže. Jenže najednou se musíte postarat sám. Byl jste zvyklý na obdiv a pozornost okolí, prostě na společenské postavení. To se ale rychle – až na pár výjimek – vytrácí.

Vstřebat to musí i rodiny. Byť to zní paradoxně, více času

tráveného doma neznamena automaticky jen samá plus. Podle Alana Gernona, autora knihy zabývající se životem hráčů po skončení fotbalové dráhy, je počet jejich zkrachovalých manželství krátce po ukončení kariéry až překvapivě vysoký. „Jedna třetina se rozvede během prvního roku ve ‚výslužbě‘.“

Rozvody následně ovlivňují jejich finanční situace. Proto se vyskytují i osobní krachy, problémy s alkoholem či hazardem.

### **Stejný konec**

Ani Bystroňovi se nevyhnuly potíže. Nejprve se rozvedl s manželkou Kamilou, poté s přítelkyní Barborou, s níž měl syna. Ani tento vztah nevydržel a našel si jinou známost. A do toho všeho se samozřejmě dostavil i nedostatek financí. Prostě všechno špatně. Jak vzdálené byly tóny hymny Ligy mistrů...

Ale na fotbal úplně nezanevřel. Vydal se do Švýcarska, kde nastupoval v nižších soutěžích, konkrétně v páté lize za US Schluein Ilanz, k tomu chodil do práce. „Dělal v nějaké firmě, která stavěla lešení. Z fotbalistů si dělají srandu,

že nemůžou dělat nic jiného. Ale když měli barák, tak na něm David pracoval, pořád něco vymýšlel. Manuálně byl celkem zručný. Jediné, co pro něj mohlo být cizí, byl denní režim. Už to nebyl ten fotbalový. Musel ráno do práce, teprve pak na trénink. Chodil na šestou, někdy na sedmou hodinu. Musel si zvykat,“ lehce se Neuwirth usměje při této vzpomínce.

Bohužel 19. května loňského roku přišla další tragická zpráva. David Bystroň se oběsil. Jen dvacet sedm dní po sebevraždě svého bývalého spoluhráče.

„Byzi byl složitá povaha. Hezky se smál, byl nekonfliktní. Málo lidí jsem měl lidsky rád, ale on mezi ně patřil. Nebyl hloupý, povídali jsme si třeba o knížkách. Musím přiznat, že jeho smrt mě vzala víc než Rajtyho. U Byziho jsem to nečekal, ale konec byl stejný. Sám někde ve Švýcarsku...,“ vyznává se Jakub Kahoun.

Aleš Neuwirth si na svého kamaráda vzpomene každý den. „Člověka to poznamená, když mu odejde nejbližší přítel.“ V jeho obývacím pokoji visí na stěně Bystroňův dres z Levski Sofie. Není na něm osmnáctka,

ta byla v bulharském klubu obsazena. „Tak si vzal mou tříadvacítku.“

### **Bojovník Čišovský**

Viktoria na konci sezony plně špatných zpráv titul nezískala – poprvé po dvou letech. Má tak nadále na kontě čtyři prvenství. Když k tomu přičteme dva starty v Lize mistrů i čtyřnásobnou účast v jarní části Evropské ligy, nenajdeme ve střední a východní Evropě moc klubů, které by se mohly v této dekádě pochlubit takovou bilancí. Jenže to vypadá, jako by za každý úspěch musela draze zaplatit.

První ránu dostala už v roce 2014, kdy Mariánu Čišovskému diagnostikovali nemoc ALS – amyotrofickou laterální sklerózu. Lékaři dodnes nevědí, jak ji léčit. Pacientům začínou cukat a ochabovat svaly, později přestanou ovládat svoje tělo a neobejdou se bez cizí pomoci. Postupně se zhoršuje i řeč. Jediné, co zůstává v pořádku, je mozek.

Když Čišovský v listopadu 2015 výjimečně promluvil s novináři, popsal chvíli, kdy začal tušit, že s ním není něco v pořádku. Brutální ironií to bylo v době, kdy světem letěla

charitativní výzva Ice Bucket Challenge, při níž se lidé polévali ledovou vodou, aby vyjádřili podporu nemocným s ALS. „Pamatuju, že mě vyzval hokejový kamarád Venca Pletka a já se polil v kabině,“ prozradil a pak se na chvíli odmlčel. „Dva měsíce poté se diagnóza potvrdila i u mě.“

Pro zdrcené spoluhráče v kabině oblíbeného slovenského stopera to byl na jaře 2015 velký hnací motor. „Titul pro Čišu“, tak znělo mistrovské motto. Když v květnu skutečně vybojovali pohár pro šampiony, oslav na trávníku se zúčastnil i Marián. Byly to nesmírně emotivní chvíle. Za slzy se nikdo nestyděl. Zaplněný stadion skandoval jeho jméno. „Myslím, že jsem docela tvrdý člověk, ale přiznávám, že jsem slzel. Ne protože jsem vyhrál ligu, ale byl jsem velice dojatý z Mariána. Kdybych titul, na který jsem čekal třicet dva let, mohl vyměnit za to, aby byl zdravý, tak bych to okamžitě udělal,“ prohlásil trenér mistrů Miroslav Koubek.

Lze si jen stěží představit, jak silný prožitek to pro bývalého slovenského reprezentanta musel být. I v dalších sezonách se občas přišel podívat

na zápasy Viktorie. Jeho zdravotní stav se bohužel nelepší. Naopak. Ti, kteří se s ním setkali v poslední době, přiznávají, že se mu stále hůř a hůř mluví...

Ze slavné plzeňské čtyřky tak na trávníku zůstává jen David Limberský. Ten si prošel divokým obdobím, především vinou opakovaných průšvihů spojených s bujarým životem. S tím je spojený i ten největší, kdy řídil (a boural) pod vlivem alkoholu.

Podle trenéra Pavla Vrby se už zklidnil a více než v předchozích letech si váží toho, že stále může hrát na profesionální úrovni, vydělávat peníze, užívat si v Plzni popularitu a oddálit „polosmrť“, jak trefně nazval konec kariéry Tomáš

Řepka. Možná k tomu Limberského přiměly i tragické životní příběhy jeho spoluhráčů.

Parťáků, se kterými na podzim 2011 výrazně pomohl Viktorii k senzačnímu postupu do Ligy mistrů.

Se kterými si zahrál na Barceloně proti Lionelmu Messimu a se kterými slavil sladkou remízu s AC Milán, jež vstoupila do historie klubu.

Tak jako „prokletá čtyřka“, k níž byl osud příliš krutý.

**Karel Häring.** Spoluzakladatel Football Clubu, bývalý dlouholetý redaktor deníku Sport. Spolupracovník anglických magazínů FourFourTwo a The Blizzard. Vystupuje jako host ve studiu Premier League na stanici DIGI Sport. Twitter: @KHaring75